

ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ВИРОБНИЧИХ ПРОЦЕСІВ ТА УСТАТКУВАННЯ

Мета: Узагальнити у студентів знання щодо забезпечення безпеки виробничих процесів та устаткування

Виховна мета - Привити студентам (курсантам) почуття відповідальності за стан здоров'я тих, хто працює, під час виконання ними професійних

Навчальні питання

- **Безпека виробничих процесів і устаткування.**
- **Організаційні заходи щодо забезпечення безпечних умов праці.**
- **Роботи з підвищеною небезпекою**

Література

- **Постанова КМУ від 26 жовтня 2011 р. N 1107 “Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки**
- **Наказ Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 № 15 (Перелік робіт з підвищеною небезпекою).**
- **Керб Л.П. Основи охорони праці / Навчальний посібник – К., КНЕУ, 2003.**
- **Жидецький В.Ц., Джигирей В.С., Мельников О.В. Основи охорони праці. Підручник.- Вид. 5-те, доповнене.- Львів: Афіша, 2000- 350 с.**
- **Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник. – К.: Новий світ-2000; Каравела, 2004.**

1. Безпека виробничих процесів та устаткування

- *Техніка безпеки вивчає загальні та спеціальні питання, що стосуються безпеки праці, і які відображені в правилах безпеки.*
- Виконання робіт з підвищеною небезпекою обов'язково включає розробку організаційних і технічних заходів, спрямованих на забезпечення безпеки трудового процесу.

1. Безпека виробничих процесів та устаткування

- *Підвищені вимоги* з техніки безпеки ставляться як до деяких видів робіт, так і до окремих професій робітників, наприклад:
 - газо- і електрозварники; монтажники;
 - слюсарі з монтажу технологічного устаткування і пов'язаних з ним конструкцій;
 - такелажники, стропальники, сигнальники на монтажі;
 - Трубоукладачі, - машиністи кранів, механізмів і будівельно-дорожніх машин;
 - працівники, що використовують у процесі роботи радіоактивні речовини або етилований бензин;
 - водії автомобільного транспорту і робітники залізничного транспорту;
 - працівники, що займаються обслуговуванням і ремонтом електроустановок, а також експлуатацією і ремонтом механічного і електрифікованого інструменту.

1. Безпека виробничих процесів та устаткування

- Виробниче устаткування повинно забезпечувати безпечність працюючих при монтажі (демонтажі), введенні в експлуатацію та експлуатації як у випадках автономного використання, так і в складі технологічних комплексів при дотриманні вимог (умов, правил), що передбачені експлуатаційною документацією.

1. Безпека виробничих процесів та устаткування

Безпека виробничого обладнання забезпечується:

- вибором безпечних принципів дії, конструктивних схем, елементів конструкції;
- використанням засобів механізації, автоматизації та дистанційного керування;
- застосуванням в конструкції засобів захисту;
- дотриманням ергономічних вимог;
- включенням вимог безпеки в технічну документацію з монтажу, експлуатації, ремонту та транспортування і зберігання обладнання;
- застосуванням в конструкції відповідних матеріалів.

1. Безпека виробничих процесів та устаткування

- Вимоги безпеки до виробничого устаткування конкретних груп, видів, моделей (марок) встановлюються на основі діючих вимог з урахуванням:
 - особливостей призначення, використання і умов експлуатації;
 - результатів випробовування, а також аналізу небезпечних ситуацій, що мали місце при експлуатації аналогічного устаткування;
 - вимог стандартів, які встановлюють допустимі значення небезпечних і шкідливих виробничих факторів;
 - науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, а також аналізу засобів і методів забезпечення безпечності на найкращих світових аналогах;
 - вимог безпеки, які встановлені міжнародними і регіональними стандартами та іншими документами до аналогічних груп, видів, моделей (марок) виробничого устаткування;
 - прогнозу можливого виникнення небезпечних ситуацій на знов створюваних або модернізованому устаткуванні.

2. Організаційні заходи щодо забезпечення безпечних умов праці:

- Для безпечного проведення робіт необхідно виконувати наступні організаційні заходи:
 - призначити працівників, відповідальних за безпечне проведення робіт;
 - видати наряд або розпорядження;
 - видати дозвіл на підготовку робочих місць;
 - підготувати робочі місця;
 - здійснити допуск до робіт;
 - організувати нагляд при виконанні роботи;
 - організувати перехід на інше робоче місце;
 - оформити перерви в роботі та її закінчення.

Відповідальні за безпечне проведення робіт:

- працівник, що видає наряд або розпорядження;
- працівник, що дає дозвіл на підготовку робочого місця і на допуск;
- працівник, що підготовляє робоче місце;
- працівник, що допускає до роботи;
- керівник робіт;
- виконавець робіт;
- працівник, що здійснює нагляд за безпечним виконанням робіт;
- член бригади.

Керівник робіт

Керівник робіт призначається у разі виконання робіт за нарядом.

Необхідність призначення керівника робіт, що виконуються за розпорядженням, визначає той, хто віддає такі розпорядження.

Керівник робіт відповідає за:

- призначення виконавця робіт з тих осіб, які затверджені списками;
- кількісний склад бригади...;
- достатність кваліфікації працівників...;
- чіткість і повноту інструктажів виконавцю робіт ...;
- виконання заходів безпеки...та за їх достатність;
- наявність і придатність ЗЗ, інструменту, інвентарю...;
- організацію і безпечне виконання робіт та дотримання вимог щодо Правил з безпеки робіт...

Виконавець робіт відповідає за наступне:

- виконання заходів безпеки, передбачених нарядом чи розпорядженням, і за їх достатність;
- дотримання ...вимог інструкцій з ОП...;
- чіткість і повноту інструктажу і вказівок, що він дає членам бригади безпосередньо на роб. місці;
- наявність, придатність і правильність застосування ЗЗ, інструменту, інвентарю ...;
- стан збереження встановлених на робочому місці огорож, знаків безпеки, замикальних пристроїв протягом робочої зміни.

Допускаючий відповідає за такі заходи:

- правильність підготовки РМ, повноту вжитих заходів безпеки і їх відповідність характеру і місцю роботи;
- правильність допуску до роботи і повноту інструктажу керівника робіт і виконавця робіт (наглядача).

Наглядачі відповідають за наступне:

- захист членів бригади від впливу на них виробничих факторів з боку діючого технологічного устаткування;
- відповідність підготовленого робочого місця вимогам, зазначеним у наряді;
- наявність і збереженість встановлених на робочому місці огорож, захисних засобів, плакатів і попереджувальних знаків безпеки.

Члени бригади відповідають за наступне:

- виконання ними вимог інструкцій з охорони праці і заходів безпеки, отриманих при інструктажі перед допуском до роботи і під час її проведення;
- застосування засобів захисту, спецодягу і справність використовуваних інструменту і приладів.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

- До робіт із підвищеною небезпекою відносяться роботи, при виконанні яких існує або може виникнути виробнича небезпека. При виконанні цих робіт, крім звичайних заходів безпеки, необхідно вживання додаткових заходів, які розробляються окремо для кожної конкретної виробничої операції.
- Перелік робіт із підвищеною небезпекою затверджено наказом Держнаглядохоронпраці України від 26.01.2005 р. № 15 (додаток 10).
- Роботи з підвищеною небезпекою слід виконувати тільки при наявності наряду-допуску та після проведення цільового інструктажу безпосередньо на робочому місці.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

При організації робіт (розміщенні ділянок робіт, робочих місць, проїздів для будівельних машин та транспортних засобів тощо) слід визначати небезпечні для людей зони, у межах яких постійно існують або можуть виникнути небезпечні і шкідливі виробничі фактори.

До зон постійно діючих небезпечних виробничих факторів за вимогами повинні бути віднесені робочі місця, проходи і проїзди до них, які знаходяться:

- поблизу неізольованих струмопровідних частин установок;
- ближче 2 м неогороджених перепадів по висоті на 1,3 м і більше;
- у місцях, де містяться шкідливі або небезпечні речовини у концентраціях, більших за ГДК, або наявні шкідливі та небезпечні фактори з параметрами вище ГДР.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

До зон потенційно небезпечних виробничих факторів повинні бути віднесені неогорожені та незахищені:

- ділянки території поблизу споруд, які будуються;
- поверхи будівель і споруд, над якими виконуються роботи (монтаж, демонтаж, ремонт конструкцій або технологічного обладнання);
- зони переміщення машин, механізмів, технологічного обладнання або їх частин, вузлів, деталей, робочих органів;
- зони, над якими відбувається переміщення вантажів вантажними кранами;
- зони розташування обладнання з отруйними, агресивними, легкозаймистими речовинами тощо;
- зони де персонал підрядника може потрапити під дію шкідливих та небезпечних факторів.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

Виконання робіт в небезпечних зонах допускається тільки за наявності проекту виконання робіт (ПВР) або технологічних карт, в яких містяться конкретні рішення щодо захисту працюючих від впливу шкідливих і небезпечних виробничих факторів.

До самостійної роботи з розбирання будівель і споруд допускаються особи:

- не молодші 18 років;
- визначені Медичною комісією як такі, що можуть виконувати ці роботи;
- що мають виробничий стаж виконання таких робіт не менше одного року і тарифний розряд не нижче 3-го рівня;
- що пройшли навчання і перевірку знань правил, норм та інструкцій з охорони праці, в тому числі й інструкції, яка регламентує проведення таких робіт;
- мають посвідчення на право виконання таких робіт;
- пройшли інструктаж на робочому місці з безпеки виконання таких робіт.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

- Перед початком проведення робіт видається наряд-допуск у двох примірниках. Право видачі наряду-допуску надається спеціалістам, уповноваженим на це наказом керівника організації.
- **Відповідальними керівниками робіт** повинні призначатися спеціалісти організації, які пройшли перевірку знань правил і норм охорони праці та інструкцій, які регламентують проведення робіт із підвищеною небезпекою.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

- **Відповідальними виконавцями** робіт із підвищеною небезпекою можуть призначатися виконроби, бригадири, які пройшли навчання і перевірку знань правил і норм охорони праці та інструкцій, які регламентують проведення робіт із підвищеною небезпекою.
- Відповідальний виконавець робіт несе відповідальність за безпечне виконання робіт, дотримання членами бригади заходів безпеки, які передбачені у наряді-допуску, обов'язкове застосування засобів індивідуального захисту.

3. Роботи з підвищеною небезпекою

Загальні вимоги безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою

Загальні вимоги безпеки при аварійних ситуаціях

Загальні вимоги безпеки після закінчення робіт із підвищеною небезпекою

Порядок оформлення робіт з підвищеною небезпекою

Організація проведення робіт з підвищеною небезпекою

ЗАВДАННЯ НА САМОПІДГОТОВКУ

- **Матеріал за конспектом**

Загальні вимоги безпеки під час виконання робіт із підвищеною небезпекою

Загальні вимоги безпеки при аварійних ситуаціях

Загальні вимоги безпеки після закінчення робіт із підвищеною небезпекою

Порядок оформлення робіт з підвищеною небезпекою

Організація проведення робіт з підвищеною небезпекою

- **Підготовка до семінарського заняття**